

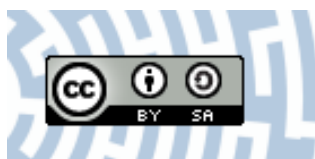

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Pokój – szczęśliwość; ale bojowanie / Byt nasz podniebny

Author: Adam Antoniewicz

Citation style: Antoniewicz Adam. (2018). Pokój – szczęśliwość; ale bojowanie / Byt nasz podniebny. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 264-265). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Pokój – szczęśliwość; ale bojowanie / Byt nasz podniebny

O cytacie

Cytat pochodzi z *Sonetu IV. O wojnie naszej, którą wiemy z szatanem, światem i ciałem* Mikołaja Sępa Szarzyńskiego. Jest początkiem **ANTYTEZY**, w której pokój i szczęśliwość łączą się z walką będącą nieuniknioną koniecznością człowieka, jego „bytem podniebnym” („podniebny” znaczy tu: ‘dziejący się pod niebem, a więc na ziemi’). **SONET** opisuje rozważania poety na temat trudu, na jaki człowiek jest skazany, żyjąc na ziemi. Wysiłki te to ciągła walka rodzaju ludzkiego z szatanem, „srogim ciemności Hetmanem” o duszę i życie wieczne. Sęp Szarzyński zauważa, że sam nie jest w stanie obronić się przed pokusami, które na niego czyhają, dlatego zwraca się do Boga:

Cóż będę czynił w tak strasznym boju,
Wątpli, niebaczny, rozdwojony w sobie?
Królu powszechny, prawdziwy pokoju

Zbawienia mego, jest nadzieja w tobie!
Ty mnie przy sobie postaw, a prześpiecznie
Będę wojował i wygram statecznie.

Utwór pochodzi z XVI wieku, więc znajduje się w nim wiele archaizmów, np. „prześpiecznie” – tu znaczy: ‘bezpiecznie’, „statecznie” – ‘pewnie’.

O autorze i jego twórczości

Zob. **I nie miłować ciężko, i miłować / Nędzna pociecha*

Warto wiedzieć

- **ANTYTEZA** – zob. **I nie miłować ciężko, i miłować / Nędzna pociecha*
- **SONET** – zob. **I nie miłować ciężko, i miłować / Nędzna pociecha*

Z opracowań

Szarzyński był poetą zwięzłym? Lepiej powiedzieć: bywał zwięzły. Owszem, lubował się w aforyzmie, tęsknił do zdania-szttychu, które niejako przyszpilało wyznaczoną prawdę: „Pokój – szczęśliwość, ale bojowanie / Byt nasz podniebny”. Ze zwięzłością kłóciło się wszakże natręctwo wyliczeń, doskonale przeciwstawne lapidarności. Co Sęp zaoszczędził na składni, zaraz roztrwaniał... Elipsy i skróty syntaktyczne świadczyły o trudzie rozszyfrowania świata; nagromadzenia, przeciwnie, były wyrazem lekceważenia doczesnych wartości. Sęp zdawał się mówić: rzeczy i sprawy, które nas osaczają, nie warte są ludzkich wysiłków.

Błoński 1967, 114

Bibliografia

Błoński J., 1967: *Mikołaj Sęp Szarzyński a początki polskiego baroku*. Kraków.
Hernas C., 1999: *Barok*. Warszawa.

Adam Antoniewicz